

Kettős kötésben

Doncsev Toso: *Új idők bolgárai.*
Masszi Kiadó, Budapest, 2001.

Akárhonnán közelíti is meg az olvasó: tájékoztatója lehet ez az alig százoldalas könyv.

Bárkinek, akit a kisebbségi problémák általában érdekelnek, és azoknak is, akiket egy bizonyos kisebbség érdekel, tanulságul szolgálhat. Természetesen azoknak, akiket a bolgár kisebbség érdekel, tankönyv is lehetne.

A jelenleg kisebbségi politikusként ismert szerző kritikus, irodalomtörténész, műfordító, aki bevándorló bolgár kertészek fiaként már Magyarországon született, így vall magáról: „Kisebbségi származásomból számomra egy életre szóló elhivatottság fakad: a hazai bolgárság, a bolgár–magyar kapcsolatok, és a kisebbségek ügyéért képességem és erőm szerint a jövőben is munkálkodni fogok.”

Ennek a munkálkodásnak tükrö ez a könyvecske. Két részből áll: az egyik történelmi visszatekintés a magyarországi bolgárok betelepülésétől napjainkig, a másik a két kultúra kapcsolata az anyaország és a magyar, valamint az itteni bolgárok között. Az utóbbiak elvárják az óhaza elismerését is.

Mivel a beválogatott írások keletkezési ideje különböző, előfordulnak ismétlődő részletek is. A történelmi visszatekintés megmutatja a szezonális vándorkertészekből kialakult, végül letelepült, kisebbséggé váló csoportokat. Ezek megtartották kötődésüket az óházához. Akkor is, ha itteni együttélésük a magyarokkal mindvégig (a VII. század elejétől) konfliktusmentes volt.

Bár már 1914-ben megalakult a Magyarországi Bolgárok Egyesülete, az utóbbi ötven évben nagyobb társadalmi, etnikai, kulturális változások következtek be. Az intézmények között talán a legfontosabb a Bolgár Kulturális Központ.

A szerző írja Nino Nikolovról, hogy „egy emberöltő

közös emlékeitől indíttatva” nem kívülállóként ír verseiről. Elmondhatom, hogy egyetemi éveink közös emlékei a budapesti bölcész karon – ahol Nino négy éven át kedvelt társunk volt – örömmel készítették arra, hogy amikor a Bolgár Kultúra vezetőjeként újra találkozhattunk, én is a gyakori vendégek közé számítsak. Mondhatom, hogy tulajdonképpen ő is „kettős kötődésű”, hiszen nemcsak az itt töltött évei, barátai, hanem későbbi munkája is ezt bizonyítják. Nem véletlen, hogy másodszor itt töltött évei alatt éppen az intézet mozgalmas életét szervezte meg.

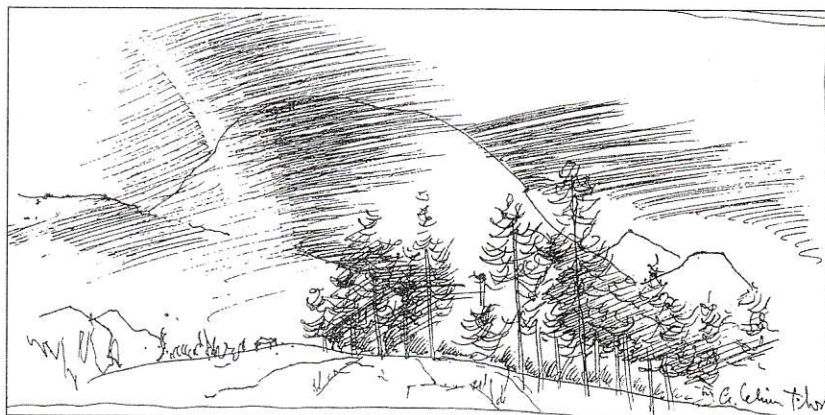
A kötet második része elismerően szól a kulturális és irodalmi kapcsolatokról, Nino költői tehetségéről is. Valamikor csak annyit tudtunk, hogy verseket ír. Derűs perccel okozott, hogy felhívta a szerző figyelmét „Pest egyedülálló kávéillatára”! Hol van már az a kávéillat?...

A bolgár–magyar irodalom közvetítői közül többet is megemlít a kötet szerzője, de legkiemelkedőbb közöttük Nagy László szolgálata. Többszöri említése mellett nem véletlen, hogy külön fejezetben foglalkozik a szerepével. De hát nem csak származása, tehetsége, különleges ráérzése a népköltészet világára tette a bolgár irodalom termékeny népszerűsítőjévé nálunk, hanem az ott töltött évei is. Úgy járt „haza” Bulgáriába, mint Nino mihozánk! Nemcsak az irodalmat, hanem az ottani életet is tökéletesen ismerte. Ezért nem véletlen az sem, hogy amikor Doncsev Toso kedvenc *Botev*-versének három magyar fordítását veti össze, Nagy Lászlóé az, amelyikben olyasmire is ráérez, amit a többiek nem ismerhettek.

Nyugodtan mondhatom hát, hogy a szerző kritikái őszinték, alaposak, de személyesek is.

Azt gondolom, hogy harminc év munkásságából bővebb válogatás is születhetett volna. A kötetet lezáró interjú információkat ad, de valahogy nem illeszkedik igazán a kötet előző részeihez.

Sinka Erzsébet

Cs. Uhrin Tibor rajza